

Tandläkarförbundet 80 år — Tandläkartidningen 50 år

Under slutet av 1800-talet skedde en intensiv utveckling inom tandvården och odontologin. Finland kom år 1892 att bli det första landet i Norden där man började utbilda tandläkare. Samma år grundades Finska Tandläkarsällskapet för att främja den odontologiska utvecklingen i vårt land. Följande år stipulerades i en förordning att bara tandläkare och läkare med universitetsutbildning fick utöva tandläkaryrket.

Då fanns det bara omkring 20 tandläkare, men då man nått fram till 1920-talet hade antalet redan stigit till över 200. Hantverkarna hade blivit akademiker, och arbetet grundade sig på modern vetenskap. Kraven på att driva yrkeskårens intressen i organiserad form ökade. Sveriges Tandläkarförbund, som grundats 1908, och Finlands Allmänna Läkarförbund från 1910 fungerade som exempel.

I början av december 1924, för nästan exakt 80 år sedan, samlades 22 tandläkare i de vetenskapliga samfundens hus i Helsingfors till Finlands Tandläkarförbunds konstituerande möte. Den drivande kraften bakom mötet var kollegerna Eero Tammisalo och Ossian Åkerman. Den förstnämnde var också den som åtog sig ordförandeskapet i den nya föreningen. När man sonderade behovet av den nya sammanslutningen hade man haft förberedande möten och undersökt opinionerna åtminstone i Åbo, Tammerfors, Viborg och Helsingfors. Det var viktigt att nå kollegerna i hela landet, och det gjorde man genom att bilda 12 distrikt i vilka man hade distriktsombudsmän.

Det konstituerande mötet godkände föreningens stadgar som definierade dess mål: man skulle förena vårt lands tandläkare för att främja deras samhällliga och ekonomiska intressen, och för att upprätthålla en värdig anda och gott kamratskap inom tandläkarkåren. Samma målsättning gäller fortfarande, också om den anpassats till tidens krav. Redan från första början ansåg man att etiska och kollegiala ärenden utgjorde en viktig del av arbetsfältet. Deras betydelse har ingalunda minskat under åren.

I denna tidning publicerar vi en översikt över Finlands Tandläkarförbunds olika skeden. Av ekonomiska orsaker kunde Förbundet börja ge ut en egen tidning först efter krigen. Man tyckte att kontakten mellan förbundets ledning och medlemskåren var långsam och bristfällig när man inte hade en tidning. Det dröjde inte länge förrän

tidningen visade sin betydelse för tandläkarkåren. En viktig milstolpe i tidningens historia var när Finska Tandläkarsällskapets resurser överfördes till Tandläkartidningen från den vetenskapliga publikation Sällskapet ditills hade gett ut.

Tandläkarförbundet är tandläkarkårens fackorganisation, och åtnjuter på gott och ont den samhällliga status och de rättigheter man i vårt land har som fackförening. Förbundet måste kunna samla tandläkarkårens åsikter, och måste modigt kunna föra fram dem. Rollen som tandläkarkårens röst utåt och som sakkunnigorganisation är viktig, men det krävs också annat. Förbundet måste kunna stöda sina medlemmar på ett otal olika sätt medan det driver deras intressen.

Man kan missförstå vad det innebär att driva någons intressen, och tro att verksamheten riktar sig mot någon annan grupp. Det stämmer inte alls. Patienterna utgör en speciell grupp — Tandläkarförbundet kunde aldrig verka i strid med deras intressen. På samma sätt som en enskild tandläkares ledstjärna måste vara de egna patienternas bästa måste Tandläkarförbundet verka till patienternas och hela samhällets fromma. Tandläkarförbundets förtroendevalda organ har under årens lopp lagt ut Förbundets kurs i hälsopolitiska frågor. Så kommer igen att ske vi Tandläkarförbundets fullmäktigemöte nu i början av december.

Naturligtvis är Tandläkarförbundets alla ärenden i dag knutna till samhället omkring oss på ett alldeles annat sätt än vad som var fallet för 80 år sedan. När vårdgarantin träder i kraft i mars nästa år kommer det att innebära att man får överväga många av Förbundets centrala verksamhetsformer på nya grunder. Hur skall man kunna garantera att finländarna får en högklassig munhälsovård? Hur skall man kunna trygga tandläkarnas verksamhetsförutsättningar och intressen? Nu kommer man igen att behöva enighet inom yrkeskåren.

Jag lyckönskar Tandläkarförbundet och tandläkarkåren!

MATTI PÖYRY